

AL·LÈRGIES I INTOLERÀNCIES ALIMENTÀRIES

EN EDAT ESCOLAR

“Aprendre a menjar i adquirir bons hàbits d'alimentació
és promoció de la salut”

Programa Factor Q – Ajuntament de Vic
Col·legi Escorial - Vic
Meritxell Bansell - Nutricionista
10 de març de 2015

OBJECTIUS

1. Conèixer bé què és una al·lèrgia o intolerància alimentària.
2. Aconseguir una dieta equilibrada sense mancança de nutrients.
3. Afavorir el creixement dels nens.

INTOLERÀNCIA I AL·LÈRGIA ALS ALIMENTS

	AL·LÈRGIA ALIMENTÀRIA	INTOLERÀNCIA ALIMENTÀRIA
QUÈ ÉS?	Resposta immunològica exagerada de l'organisme que es produeix en persones hipersensibles. Pot desaparèixer.	Incapacitat de consumir certs, en aquest cas, no desencadena reaccions dl sistema immunitari. És permanent, no desapareix.
COM ES PRODUEIX?	Ingesta, inhalació o contacte amb un aliment determinat o els seus derivats.	Sobretot, ingesta d'un aliment determinat o els seus derivats.
QUINS SÓN ELS SÍMPTOMES?	Irritació de la mucosa, que pot provocar trastorns greus, fins i tot a desencadenar una anafilaxi. També, diarrea, vòmit, inflor abdominal i general del cos, dermatitis o altres problemes dermatològics.	Principalment, problemes digestius com vòmit, diarrea, distensió abdominal... en algun cas, també problemes dermatològics.
QUIN ÉS EL TRACTAMENT?	Evitar el contacte amb aliments i derivats que provoquen el problema, una dieta estricte sense l'ingredient o aliment al·lergogen.	Dieta estricte sense l'ingredient o aliment al·lergogen.

Per a les persones afectades,
la única manera d'evitar aquestes reaccions és
no consumir els aliments que les causen, ja que petites quantitats poden arribar a desencadenar els símptomes.

ELS NUTRIENTS INDISPENSABLES DELS NENS

CALCI	Làctics i també les ametlles, vegetals de fulla verda, sèsam i peix petit (espines). Necessari per a la formació del sistema osteoarticular.
FERRO	Carns vermelles, rovell d'ou, espinacs, lleties i remolatxa. Es recomana la vitamina C per facilitar l'absorció de ferro. Necessari per transportar oxigen a la sang i per a processos metabòlics.
IODE	Productes del mar: sal marina, peix de mar i algues. Necessari per un correcte desenvolupament neuronal i afavorir la funció cognitiva.
SODI	La seva ingesta s'ha de moderar evitant l'addició de sal als aliments ja cuinats. En menjadors escolars estan prohibits els salers.
OMEGA 3	Peix blau, fruits secs, llavors i algues. Important per processos cognitius com al memòria, l'atenció i la concentració.
VITAMINA D	Làctics i el sol. Necessària pel creixement i desenvolupament normal dels ossos ja que ajuda a fixar el calci als ossos i funció muscular.
PROTEÏNES	Carn, peix, ous, proteïnes vegetals. El repartiment seria el següent <ul style="list-style-type: none"> ○ 5 àpats peix ○ 4 àpats carn ○ 2 àpats ou ○ 2 àpats proteïna vegetal (llegums + cereal) ○ 1 àpat pernil Augmenta 10 g la quantitat de carn a cada àpat: <ul style="list-style-type: none"> ○ 2 anys: 30-40 g ○ 3 anys: 50 g ○ 4 anys: 60 g ○ 5 anys: 70 g ○ 6 anys: 80 g ○ A partir dels 7 anys = 90-100 g
HIDRATS DE CARBONI COMPLEXOS	Cereals com arròs, quinoa, mill, cuscús; pasta, sèmola, pa, patates i llegums. A cada àpat hi ha d'haver 1 d'aquests aliments ja que són la principal font d'energia de l'organisme.
FIBRA	Fruites i verdures. Cal augmentar la varietat. Si costa que els nens en mengin, es poden consumir en forma de truites, per farcir creps o canelons, gratinades amb formatge i beixamel...

ALIMENTS QUE PODEN PROVOCAR AL·LÈRGIA O INTOLERÀNCIA

SUBSTÀNCIA	ALIMENTS I DERIVATS	DÈFICIT DE NUTRIENTS	ALIMENTS ALTERNATIUS
GLUTEN	Blat, civada, ordi, espelta, kamut, sègol, i dervats. Farines, brioixeria, pasta, pa ratllat, caldos...	Hidrats de carboni Fibra	Cereals sense gluten, com l'arròs, quinoa, mill; i si pot ser en les seves varietats integrals o menys refinades millor, pel contingut en fibra.
LLET DE VACA	Llet i derivats com el iogurt, formatge, mantega... Alguns embotits i salses industrials contenen proteïnes de llet de vaca o lactosa.	Calci Vitamina D	Begudes vegetals enriquides amb calci i vitamina D, ametlles, peix petit, sèsam
OU	Ou, maionesa, allioli, dolços.	Proteïnes	Carn i peix
FRUITS SECS	Tots els fruits secs: ametlles, avellanes, nous, pinyons, pipes, castanyes... també xocolates i productes de pastisseria, per les traces que hi poden haver.	Àcids grassos omega 3	Peix blau
LLEGUMS	Llenties, cigrons, mongetes, pèsols, soja, cacauets. Alerta amb les proteïnes vegetals i el surimi, que són a base de soja. També cal vigilar amb l'emulgent Lecitina de soja.	Fibra Hidrats de carboni	Cereals integrals
PEIX, MARISC, MOL·LUSCS	Tots els peixos, marisc i mol·luscs, i derivats. Alerta que alguns nens reaccionen només amb l'olor a la peixateria o amb el vapor de la cocció. Algunes coles poden contenir derivats del peix.	Proteïnes Àcids grassos omega 3	Carn i ous Fruits secs

Afortunadament, entre un 80% i un 90% de nens superen aquestes al·lèrgies abans dels tres anys. Cal ser estrictes amb la dieta i el contacte amb aliments implicats, i sobretot, aconseguir una bona regeneració del budell i la flora intestinal, ja que és una de les barreres immunitàries de l'organisme.

Les al·lèrgies a la llet i a l'ou solen desaparèixer, les al·lèrgies als fruits secs, les llegums, el peix i el marisc poden mantenir-se tota la vida.

COM PODEM ASSEGURAR UNA DIETA CORRECTE?

Just al saber l'al·lèrgia o intolerància del nen/a...

- Informa't bé sobre la teva al·lèrgia o intolerància per un professional, per evitar dubtes i facilitar els viatges, els menjars a l'escola, fora de casa i que la compra d'aliments sigui més fàcil.
- Pensa en els àpats que farà el nen fora de casa i en cas que no hi hagi opcions d'aliments aptes, emporteu-vos menjar apte de casa.
- Informeu a familiars, amics i sobretot al mestre o professor (escola) perquè ho tinguin present alhora d'escollir un menú o simplement, oferir aliments al nen/a.

Quan compris els productes...:

- Llegeix bé totes les etiquetes.

Per exemple: el pesto pot contenir cacauets, fruita seca, gluten o llet; i els pastissos i les postres poden contenir massapà (fet amb ametlles) o praliné (fet amb avellanes), a més d'ous, llet i blat que conté gluten.

***APRENDRE A LLEGIR ETIQUETES:**

- **La normativa d'etiquetatge obliga a remarcar /destacar els ingredients al·lèrgens del producte.**
- **Si n'hi poden haver, però no estan als ingredients, s'han d'especificar a part.**
- **NO HI HA L'OBLIGACIÓ D'INDICAR EL "NO CONTÉ...".**
- En el cas que els productes no vagin envasats, informa't bé sobre possibles contaminacions creuades.
- Al restaurant, demana i que t'informin amb exactitud si els plats que escollis són totalment lliures de l'al·lèrgen en qüestió.

Alhora de preparar el menjar...:

- Extrema les condicions d'higiene a la zona de preparació i manipulació.
- Comprova que les superfícies, els estris i la roba de treball siguin nets, i assegura't que els aliments que es cuinaran són aptes.
- Si guardes aliments en pots, per exemple la pasta o pa ratllat, guarda l'etiqueta o l'envàs del producte i enganxa-la al recipient per evitar confusions.

A l'escola...:

- Cal conèixer bé els ingredients del menú escolar.

- El personal de cuina i menjador han de ser coneixedors dels aliments que ofereixen, els al·lèrgens i contaminacions creuades que poden existir per oferir el menjar de forma totalment segura.
- El nen ha d'aprendre i conèixer els aliments que no li van bé, per rebutjar-los sempre i quan se li ofereixin en algun moment donat.

L'elaboració de menjars per un nen al·lèrgic o intolerant requereix una atenció especial que s'inicia amb el disseny dels menús i que cal mantenir fins que es serveixi el plat.

Recordeu que marques diferents d'un producte poden tenir ingredients diferents.

MOLTES GRÀCIES PER LA VOSTRA ASSISTÈNCIA!